

كلية التربية

كلية معتمدة من الهيئة القومية لضمان جودة التعليم

إدارة: البحث والنشر العلمي (المجلة العلمية)

=====

واقع ظاهرة التنمر المدرسي بين طلبة المدارس الحكومية في قصبة السلط من وجهة نظر المرشدين التربويين.

إعداد

د/ خوله عبد الرحيم غنيم

أستاذ مشارك

جامعة البلقاء التطبيقية - كلية الأميرة رحمة الجامعية.

»المجلد السادس والثلاثون - العدد السابع - يونيو ٢٠٢٠ م«

http://www.aun.edu.eg/faculty_education/arabic

ملخص الدراسة :

Y ÁÍ EÆ Á EÉ ÁE AÄ Ó Å ÖE Á ß ÅÁÄ Ä E
Ú Á Á YÁ Á ÁÄ E Á ÅÅÖÄ ½x Y Ñ Á
ÅÄÄ Ä E ÁU Ä Y Á E ÄE ÄÄ E Á Á ÄE
ÄE Ö½ ÅÄ E Y ÄE fí lÜ Y Á N Á Å Á EN
Ñ Y Á Á aÑ Y » Y ÁÍ EÆ Á N PÉ EÉ ÁE Á Å Ü ÄÄ Ä
E Á Å ß E ÄÄ x Y E Y ÄÄ E Ö½ flê ei k Á
E Y Ü ÄE Ö½ fl Á E Á, I ÄLÄÄ H Y ÁÍ EÆ Á N PÉ
ß Á Y » Y fl ÁU ¾ Á Å ÄÄÄ H ß E ÄÄ x Y E
Ü E E Á Y E E Á U Ä Y Ä Ä Y Ä Ü ÄÄ Ä
E E Ä E Y E U U Á Y Á Å E E ÄE Ä Ä Ö U Ü Y E A
N Ä P E E ÄU Y Ä Ä E Y N Ä E Ä Ä U Ü Y E A
Y ÁÍ EÆ Á Ü Y E Ä U E E Ä E E ÄE Ä Ä B Y E Á
الكلمات المفتاحية:

٣٨ - المجلد ٣٦ - العدد السابع - يونيو ٢٠٢٠

Abstract :

The study aimed to identify the reality of the school bullying phenomenon in government schools in the Kasbah of Salt, and to achieve the goals of the study, the researcher used the descriptive analytical approach to its suitability for the current study, the questionnaire was used as a main tool to collect information, the study sample was chosen randomly, as it was applied to a sample consisting of (55) As a guide and guide, the results of the study showed that the reality of school bullying among government school students was average, as the arithmetic average reached (2.34), and the results also showed a statistically significant difference to the reality of bullying problem among government school students due to the variables (gender, a For the educational stage) and showed the absence of statistically significant differences attributable to the variables (experience, scientific qualification) and based on the results of the study, the researcher recommended recommendations including the work of training programs to educate educational counselors of the phenomenon of school bullying with its different types and how to deal with them, activating the role of the educational counselor In developing the values of tolerance and democracy, rejecting differences and accepting others among students"

Key words: school bullying, educational counselors, government schools

المقدمة والإطار النظري:

Ä ÁÜ Á ÝÜÉ Á ÜÄÉ Û EÉ ÁÉ ÁÉ
 EÉ Á Á Ý½É Á Ý½É Ú Á »Ä E½ Á
 Ä Ä Á »Á EÉ Á É Á ÉY É
 ÄÉ Y ÜÄ ÁÉ ÄÉ ÁÜ ÁÜ ½Ü EÉ ÁÉ ÁÉ Y EÉ Á
 É Y EÉ Á Á ÜÄ ÁÄ Ä E Y E ÄE ÄY
 ÜENÄ Ü Ü EÄ Ü ÄÄ Á Ü Á Á E Á ÄY Á
 ÜE ÁE E ÁOE Ü ÁÜ½ Á E ÁÜ E EÄ ÜEY ÄE Á
 BYE ÁÍ ÁÜ YÍ ÁÜ Ò Á Á ÄE Ü E ÁE Ü
 Ö Y ÄE ÁÖY ÁÜ ½E ÁÜ ØEY AÜ AA Ä E
 "fëééí èéð, È ÄDE Á Ü AA Ä Ü E ÜÄE Á
 Ü Ü½ EÉ ÁE ÄÖ »Ä EÄA Á EÉ Á ÁE Y
 Ä E ÁÜ Á Y EÉ Á ÄÖY ÄÄ Ü ÄNÉ E Ü Á
 Ä Á ÄE ÁÜ EÉ Á ÄE BÄÄ ÖY ÄÄ E Y
 ÜÜ ÜE Á ÄE ÁÜ Ü ÄE Á E Ä Ä
 Ü ÁÜ½ Y E ÄÄ ¾Ä E Ä EY ÖN E Á EÉ Á Á E ÁÖY
 E ÁÜ Y E ÜY Ä ÖÄ Ø Ü ÄÄ Ü ÁÜ
 PÉ Á N Á EÄÖÜ ÖY Y I EÄ Á Á NÄÜ ÄE ÜÜE Á
 » Ü½ à ÜÜ Ä ÜE Ö Ä ÜÜ ÁÜ Ä Á I ÄEY
 ÄY Ä ÖÄ E ÜÜ Á fëññéÜ EÉ Y "Olweus" YÄ
 Ä ÄE Ü ÁÜ Ü ÄÄ YEN½Y E ½ ÄB EÄE Á N Á
 "fëi èééé, È EÄY Y E BÄ Ö I ½ Y E ÜÜ ÁÜ ØY Á
 Y E ÄY½ ÄY½ Ü Ü½ E ÄY Ü ÜÄ E ÄE Ä
 x I EÄ Á ÜE Á »Y ÁÜÄE ÄÜ E ØE EÉ Á Á
 fi E Á LÄ NÄD E Á PÝ B½ Ä N EÉ Á
 E Á Ç E ÄÜY x ÄÖY E Á Ä ÄY E E Y D Y E
 ÜÜE ÁÜ Y EÉ ÁÜ ÄE Y½ EÉ Á N Á E ÁÜ Ä
 Ü ÄY E Ö ØEY EÉ ÁÜ EÑÄY Ü E D E E E
 Ä Ü Ü ½ à ÜE E ½ E Ä Á Ä ÄÜ Ä Ä
 . Stephens, 2006 LÄ N

Ú½ ÁÉ E Á ÁÙÑÁ YÁÌ E Á É½ Á ÄE à Ý
E Á ÚYNEY E ÁÄE ÁÄ YÁ Í EÄ ÁÄ ÑÙ E ÚY Ú E½
Í EÄ ÁÙ ÚY E Ö YÙ Y Ú E½ Ù E Ý½ Á » Á
Ù à Á Ä E éð! éé Ú Ú Ú Ñ Á Ú Á Ù E Á E Ú à Y
"Hillsberg&Spak,2006" E Ú E Y Ý » Ë E ÁÙ½

مفهوم التنمر :

É Á Ú Ä Ú Ý ½ ÉÉ ÄÉ ÁfOlweus ,2005 É ÖÉ
ÁØ ÚÝ Ú½Ù Ý Ú Ä Ø Á Ý Ý ÞÉ Á× É ½
ÁÐ É ÁÝÄ ÁÚÄ ÁÚYÉ ØÉ ÚÝ Ú½Ù Ý ÚÈÄ ÉÄÄÉ
Ð Ë Ý ½ Ý ÁÚ Í Ë É Ý É ÁÉ ÁÄ ÁÝ ½ Ý É ÁÚ
É Á
× ßÉÁÝ É ÁÄ ÑÁfëééé,éí ËÙ É É Ý Ý ÖÉ Ý
ÁÄ Á EEÍ ÚÝ ÚÉÁÜÉ Áßß ¼Ý ½ ÉÝ ½ Ö ½
Á Y Á E EE Ú ÜE Y EE Á ÙÑ ÁU E Ö YY
EE ÁÜÄ Ä
É ½ Ä ßÖÉ ßÉÁEE ÁØY ÁØÉ E ÁÖÉ Ú Y
Ý ½ ßØY I ßÄ Y ½ Ä I Ú Ü Ú à Y ½ ÁÝ ½ Ö Y ½ Ä
ØY E E Ä ÚÝ Ä ÈÄ Á Ä Ñ Ù Á

أسباب انتشار التنصي : :

ØY ÚY ÁU ÙÍ EÆ Á ÆÉ Y ÚÁ ÁU ÁK ÁUÆ ÁU Ú
Ù Y Y ÁK Ú Y ÁÄ ÁU Í ÁU BÌ E Y N BÈ
ÁYN EÈ E ØY Ò Y Y È Á Y½ ÙÈ ½ Ù Ù ½ Á Á
È ÁU E Y ÈN Á Á Y È Á ÁK Á ÁK U È Y È E

-الألعاب الالكترونية العنفية:

YÉ ÁÂ ½ E ÚÑÁÄ Á» ÁÛ E É Á
 Æ YÄ Á E ÚY Á Y, Y ÁO Ä ÁY½Á ÁÄ ½ AE Y
 Ñ Á ½U Á Á ÚE ÄÚ Áx Y E ÁÄ ÁU Ú
 » Á» Y ÁU Á Ú ÁU x ÚYÉ, BYÉ ÖE B½NÉ E Ä
 ÚY E ÚE AE Á I ÁUÉ PÝ ,AE AE à ÁÄ ÁUÉ ÚÉA
 EÉ EN Ú AE Y ÁI Ú ÚN ÄU E Ú Y½U EAE Ú
 Ú E Ä Á AE » Á Y Ç ÁLÉ I Ú Á Á Y
 YY ÁÄ ÁØ E Á YÙ E Ú½U Ú YÉA ØE Y EY
 ÄAE ÁUÝ EAE E ÚYÉ Ú Ø YÙ AE E ÚY Á N
 "fleèen, Á Y½ EYN AE

- انتشار أفلام العنف :

ÄBÁ E Ú Á Ö AE ÚjÉYÚ ½U ÚY ÄU N ÁÄ Ú
 Ú ÁU ½» EA Ú ½U EE AO Á ÁU ÁU½ ÁY
 BÉ ÁU E ÁY ½AEÄ E Á Y Á Y½OÄ ÜYÉ Á
 Ú Á Y½ ØE ÚY Ú Ú½E Y » EA EÒ Á Á Y½Á ÑA UÉ
 Ä Y YÁ fÄ ÁC Á ÚYEE E BÉAO ÁU N ÁY
 ÁY ÚEY Ú Ø Y Ú » Á ÚY Y ÚN Á » Y
 Ú E Ú AE EY ØYO Y ÁU Ä Á Á Ú
 Á ÁY½ EAE Á O AAE Ú E BÉAE AAE Ú Ú AE Ú Y
 "Bulach et al, 2012,11

-أفلام الكرتون العنفية :

Ú ½PÝ Ä YÙ ÚY Á ÁU Á Ö ÁU ½E Ú
 Á Ú Ú » ½U½U ÁUÖY Y Ú ½Ä ÑA ÁU YÉ Á
 Á ÑA U Á EAO Ú Y EN A ½x ÄÄ Ä Ø ÜYÉ
 ÄÄÄÄ E ÄÄÄÄ Á ÜYÉ ÁU ½E Á Y E ÁU Ø ½Ä Y E AE Á
 Á Ñ , Ú ÁU N ½U Ú Á Ä AE ½E BÉ ÁU ÁU Á
 Ä Ä Ä Ä N Y Ä Y ÜE ÄÄÄÄ E Ú ÄÄÄÄ E ÁU E Á
 E Ü Á Ä Ä Y E ÁU ÁØ Ä Y E E Ú Ø Á E Ä Ä
 Ñ Y½X Y ÁU Ä Y Y Ø ÁU E Á Ä N Á E Ä

"Lipson .2001,62

الخلل التربوي في بعض الأسر :

ÓY ÁÉÁ Ú½È Y Y ½ Ú È ÁD Ù
 TÉÆ ÁÙ ½ÚY É Ó½Ù YÍ YÙ Ù É ÁU Á Y ½
 Á N ÁU È Y I ÁYÙ ÁU Ú ÚY YÝ Á ÁEÁU ÚY Y
 ÁY Á ÁYÁ N Ú Á Á ÁEYÉÁÚ½ÓY Y N É Á
 Á ÁE ÉY Á È ÁU EY ÁÄ ÁUÉ YØY ÁÚY Y YE Á
 YÙÙ EÉ ÁU ÚE Á» Ú ÁY Y ÁU Á
 BYÉ ÁN Á Y YÙÙ ÁOÁ E E EY ÁY Á A E Á
 "fèèen, èi, Á Á Á N È YÙÙ Á Á

- انتشار قنوات المصارعة :

Á Á Á Á Á Á Á E Á Á Á Á Á Á Á Á ØY
 » É Ú Á Á Á Á Á Á Á Á Á Á Á Á Á Á Á Á
 E Ú Á Á Á Á Á Á Á Á Á Á Á Á Á Á Á Á Á
 Á Á Á Á Á Á Á Á Á Á Á Á Á Á Á Á Á Á Á
 T Y N Ú E Y E E Á E Á U Y Ú Y E Á U Ú E Á E Á U
 Ú Á U Á Á Y Ú Á E Á Á Á Á Á Á Á Á Á Á Á
 Á
 Á
 T E Á Á Á Á Á Á Á Á Á Á Á Á Á Á Á Á Á Á Á
 "fBulach et al,2012,11E

النظريات المفسرة للتصر :

- النظريّة السلوكيّة :

ØY ÁI Á O Ú ØY Á E Á ØY E Ú Á E Á V
 D E Y Á E Á Ú E E Y Á E Ú Á Á Á Á E Á
 N Á E Ú P E Y Á U Á E Á E Á V F Ú Á Á N Á L
 B E Y Á N E Á D E Ú Á N Á Ú Y Á E Ú Á Ú Á Ú Á
 "fèèé, èi, Ú Ù Á U Ú B Ú Á
 » I Á U Ú N Á Á Á U Ú Y I E Á U Y Á E Á P E Y
 Ú Á I Y O E I U Y Á E E I Á Á Á E Á
 O Á » Y » E Á Y Á E E I U E E Á U Y
 E E Á Y Á Á U Á Y U Y Ú N Á Á Á Á E Á E
 "fèèn, N Á

التمر في ضوء النظرية المعرفية :

Ú ½ÛYÉÉ ÛÉ E ÁÄ ÁÁ ÁÁ Á Ú ÛÉ ÁÖ
 Ù Ú Ú Y ÚYÉÉ Ú Ú Y Á Á Ú Á ÁÉ ÁÚ É Ú
 Á ÁÉ ÚY ÚÉÁÉ ÁØY ÚMEE Y ÄÄÁÚY Í E Á
 Đ ÚÉ Á» Y PÉ ÚY Á ÁÉ ÁÄ ÚY Á Ú½ÚY Í
 Ú E Á ÁUÉ Ú ÚÉ ÁY ÚÁ ÚÉ Ñ ½ E ÁÄ E Á
 Á Y ÁÄÁU ÁÚY Ú ÉY ÚÉ ÁY ÁBÉ ½ E Á ÚY ÁE
 "Ö ÁY ÁÄ ÁÚYÍ ÁÚ E

- نظرية معالجة المعلومات الاجتماعية (زهراء، ٢٠١٧)

Ú Ú E ØÉ ÚÁ ÁÚ Y X E ÁØY Ú ËÒ Á E PÉ
 E ÁÚ Y Ú ÁØÉ ÁÙ ÁÚ Ú ÉÁÚYÉ ÚÉÁÁ Ñ ÁÉÑ Á
 Ú½Á E ÁØY ÚY E ÚÉÁÙÑ ÁÄÁ ÁÚY ÚY ÁÖ Y
 ÁÄ ÁY ÁØY Ú½ ÁÄÁ ÁÚY ÚY ÚÉ Á
 E ÁU ÉÍ Y ÚÉ Á Á ÁKÚ Ñ ÚÉ E ÚY Ú ÁY
 Á ÁÄ ÁY Á E Ò ØÉ Á Y Ú ÚÉ ÁEY ÚY Á
 Ú ÚÉ ÁÙ Ñ ÁÄÁ Á

- أنماط التمر :

"Đ ÁÍ E ÁX X ÁÉ Á Ú ÁUÉ ÚÉÁÄÉ Á Ú BÉ ÁE Á½
 " E ÁÄ ÁÄ Á E ÁÉ Á» ÁÙ Á Á E ÁÄ
 " " " Á ÁY½ ÁE ÁØY Ú Y ÁE ÁI E
 Ù Ú Ú X BÉÁEE ÁÉ ÁEE ÁÙ Y Y E ÁE ÁI Ù
 " fëèéð BÉ Á Y ÁO ÁÄ ÁEY ÁÄ ½ Á

الدراسات السابقة :

ÉÉ ÁE ÁÚY ÁE ½ Á Á Á E ÁÄ ÁEÁD E ÁÄ
 Ù ÁÄ E Y BÉÁBÉ Ó ÁÄ Á Á ÁÄ Ú Ä ÁÖ E
 " ÁE Á ÚÉ ÁÙ I Á

Ñ Y Á E Á Ñ PÉ ßE ½ ÓY ÁÍ Ñ Ä E fëeëëLÉ ÁÉ
 Á Y Y ÁU Á EÒ Ú ÁBÉ ½ ÓY ÁÍ ÁÄ E ÁXÁ Á
 ÁÖ ÁÄ Ñ Ü½ ÁÄE ÖXÁ Á Ú Á N fëeëLÚ ÁÉÁ
 ØY ÁU Ø Ü½ Ñ ÁÄE ½ Á EÉYßE ØY Ú EÑ Y Á
 ÁU EÄßE ½
 Ú Á AÄY ØE Á Ñ Ä E Á fñdibalrma, 2013 L ÁÉ
 E ØE ÁÄE Y Á Ý ÁÍ EÄ ÁU E ÁÄ Y ÚY Á NÁ
 Ú ÁX ÁUE ÁÍ ØEY E B4ÁU ÁXUE ÁÍ Y E Á
 Y Ú Y ÁÍ EÄ ÁÄ Ñ Ü E ÁÄ Y E Á Á, E Á Y Á
 EY Ú fëeëLÝ, à Ñ fëeëLÚ ÁÉÁ ÁY Y Á NÁU ÁU Ú EÒ
 Ü½ ÁÉÁ ÄE ÖXÁ Á E ÁÖ ½ Y BÉ ÁE ÁÜ½ ÁÉÁ ÁE ½
 E ÁU Ú Á ÁE ÁU Y E B4ÁÄ ÁPÉ ½ ÁU ÁÄ
 ÁE Á E ÁÄE ÁPÝ D Á EÉ EY ÁUÉ I Á
 Á E Y E Á ÁE Ñ ÁÉÁ E Á fëeëí LÚ BÝ ÁÉ
 Ú ÁE Y ÁE fëeëLÚ ÁÉÁ ÁY Y EÄ Á E ÁE PÉ I Á
 EÄ Ñ Á ÄI ÁÄÁÄ Á E ÁX ÖY Ò EÄ Á E ÁE
 ÁÄÁÄ ÁY Y Ú ÁE Ñ Ú EÉ ÁE ÁÍ Y fëeëí ÁÄ ÁE L
 ÁE ÁE Y Y Ñ ÁÄ Á Y EÄ Á E ÁE Ú E ÁU ½ Á
 E ÄÄ X Y E Y Ñ ÁÄ Á Y EÄ Á E ÁE ÁU Y
 ¾ ÁU Á Ñ Ä Á Y ½ EÉ ÁE Á I Á Ä E Ú
 " I Á ÄU Ú EÉ ÁE
 ÁÄ Á BÉ EJ E E ½ E Ñ Ä EY fëeëí L Á ÄE
 Á Y EY E Á Á ÁÄÁÄ Á E Á E E ÄE Á PÉ Á
 I EÄ Á ÁÖ ÁÄ Ñ Ü EÉ ÁE Á Ú à Ñ fëeëLÚ ÁÉÁ
 Ü Y Ñ ÁÄ EÄ Ò Á Y Á EÄ EÉ Ú Á N Y Á
 I Á Y ÁÄ Á Á ÄE Á ÁU ÖÄÖ ½ Y N Y E Y
 ÁU Á EÒ Ñ Ä ÁBÉ EJ E E Á Y ÁÄ Á
 ÁÄ ÄY E Ü½ ÁÄ ÁÄE ÖXÓ Ú Y Y Y Ú E ÁÖ EY fñÄY E Ü Á
 E ÄÄ ÁÍ Ñ Á E ÁU Y ÁÄ EÉ ÁE Ú Ñ
 PÉ ÁÄ Á E ÄE Y ¾ ÄY BÉ E Á E ÁX N
 EÉ ÁE Á

Á ÁPÝ ÁÙ ÑÁÉ È ÁØÝ ÁÙ Ù ÉY YÍ È
 "È ÁØÝ Á Ð ÁÄØÝ ÈÉ ÁÄÄÄ Ä
 È ÁÙ ÉÁÚ ÚÄ Ë È Ø½Ù ÑÝ Á È Á ÑPÉ È Á ! È
 " È Ä
 ÙÝ ÁÙ × Ù Ù Á ÁÙ È YÉY ÈÁ È Ä È ÁØÝ Ù
 Ù ØÝ ÁÄ Ö Y Á ÁÙ ÙÑÁ Á ØÝ È ÁØÝ Ø½
 Ä Ù Ù Á Ð Ù YÉ ÈÉ ÄÙÉÄ Y ÁÙÄ ØÈ È½ ÙÑ
 Ù ÙÑ ÁPÉ È ÁØÝ Ù YÙÝ ÁÙ YÙÑ ÁPÉ È È Ä ØÝ Á
 " ÄY È ØÝ Ð ÄY È È ØÝ Ù È Y È Y Ù Á
 ÈÉ Ä È ÁÙ ÁÙ Ö Á Ð ÄÄÄ Ä È fëèéðL »Ä! Ä
 Ù ÄÄÄ Ä Y Ä È Ä Y Ä È Ä È ÄPÉ ÈÉ Ä È Ä
 Ä ÈÉ Ä È T ÙÝ ÁÙ Á ÁÄ È Á ÑY Ä Ñ fëèéðL
 Ä Y ÈÉ Ä È Ä ÄPÝ Ù ÄÄÄ Ä È Ø½ ÈÉ Ä È È
 È È Ä È Ä È Ä È Ä È ÄU Ñ È È Y Ñ Y Ù Ä È
 Ä È È Ä È Ä È Ä È Ä È Ä È Ä È Ä ÄÄÄ Ä È Ä
 È ÄÄ ØÈ ÄPÝ Ù Ð Ä È È Ä fëèéðL ÙY È Y½ Ä
 ÈO YÙ Ø½ Y YI YÙ O È Y Á È Á ÑPÉ ÈÉ Ä
 ÄÄÄ Ä ÑYI YÙ Y ÁI EÄ A Ù ÄÄÄ U Y Y ÜEE Ä
 È Ä È Ä ÄÄÄ Ä È Ä ØÝ Ä Ø½ ÄÙ½ Ð ÄÄÄ Ä Y Y Á
 ÄPÝ Ä BÉ ÁØ Á Ð È Y È ÄÄ YÙ YÙ½ È PÝ È Y Á
 Ä È Y ØYYÄÑ X Ø½ È ÄÄ N Á ÁN ÜY Ä
 È Ä N Á U È YÙÜE Á N Y ÈÉ È È Y ÄY Á
 È YN Ù Ø½ Ä Ä BYE ÁOE ÄU Ä È È ÄU Ù Ä Á ÄÄY W
 » Ä ÑÄ » Ä½

Á Y EE AE ØY AE Æ Æ Á E fœeéðL AE
ØY I Á Ä E Á AEAOÆ Y NY Á E Á N PÉ
E AU NY Á N fœeëLÜ AEAE ÄYY Á ÁI Y E A
EYUÉ AE Ø½ Å Á E EY E AØY Ü ÆAE Ø½ NY Á
Ø ÜX EE AE AØY E I AE Æ EAE xYE
A EE AE AÆA Á Á X EE AE AØY Ü EN N EA
E Á X ØE Á Æ AEAA E fœeéñL BE Á AE
Ä E Á AEAOÆ ½x AE X Y Á AE Á E AA N PÉ E E A
E AE AE E Á Á AE Á Y Á Á
Ü Y Ä N Å X Á EN AE E ÁU Ä Y Á
E Á X Ø½ AE AE Ø½ a fœi L Y aE fœeL Y aE fœi L
½ fœzí Æ ÁN Y Á Á à E » AE Á E AA N PÉ E E A
UÉ Y fœzí Æ ÁN Y Á Á E Á » EE AE BÉ/4 ÁA Á
Y Á xENY AE Á E AA N PÉ E Á X Æ Æ EAE xYE EY
Ü AE AE Æ Y Å Y OY Á AE AE AA H AE X
Å Y AA Y ½
U Y Á AE Y N Å E X ÁU AE Á E E AE Y E U
½ U Á Ä E X AE AE AA Ø E Y E Á
I Y EE X Á ÁU Ä Y ÁU E » ÁU E Y E U Y AE Á
Á Á x AE Á U E Á Ø E E U U ÁU ÁU Á

التعليق على الدراسات السابقة

ÁÄ ÆÉÁÐ Æ ÁÙ Ü Ú Û

Æ Ù EÉ Á È Á Ä Ø Á Ä Á Æ Á È Ù È I È ! 1
fèèéø, BÈ Á Æ fèèéë È Á È fèèéè È Á È fèèéø, ÙÝ È
D Á Æ Á È Á È Y Y fèèéñ, BÈ Á fèèéí È Á È
Æ Ù I Á È EÉ Á È Á È Á È Á Æ Á D Y
fèèééë Á È Æ Ù Á È EÉ Á È Á È Y fèèéí bÝ
È Á Ø Á È Y fèèéí È Á Æ Ù Á È Á È Y
fèèéí bÁI Á È Ù EÉ Á

۱۲
 ۱۳
 ۱۴
 ۱۵
 ۱۶

۱۷
 ۱۸
 ۱۹
 ۲۰
 ۲۱

۲۲
 ۲۳
 ۲۴
 ۲۵
 ۲۶

۲۷
 ۲۸
 ۲۹
 ۳۰
 ۳۱

۳۲
 ۳۳
 ۳۴
 ۳۵
 ۳۶

۳۷
 ۳۸
 ۳۹
 ۴۰
 ۴۱

۴۲
 ۴۳
 ۴۴
 ۴۵
 ۴۶

۴۷
 ۴۸
 ۴۹
 ۵۰
 ۵۱

۵۲
 ۵۳
 ۵۴
 ۵۵
 ۵۶

۵۷
 ۵۸
 ۵۹
 ۶۰
 ۶۱

۶۲
 ۶۳
 ۶۴
 ۶۵
 ۶۶

۶۷
 ۶۸
 ۶۹
 ۷۰
 ۷۱

۷۲
 ۷۳
 ۷۴
 ۷۵
 ۷۶

۷۷
 ۷۸
 ۷۹
 ۸۰
 ۸۱

۸۲
 ۸۳
 ۸۴
 ۸۵
 ۸۶

۸۷
 ۸۸
 ۸۹
 ۹۰
 ۹۱

۹۲
 ۹۳
 ۹۴
 ۹۵
 ۹۶

۹۷
 ۹۸
 ۹۹
 ۱۰۰
 ۱۰۱

وتتميز الدراسة الحالية عن الدراسات السابقة في الآتي:

۱۱
 ۱۲
 ۱۳
 ۱۴
 ۱۵
 ۱۶
 ۱۷
 ۱۸
 ۱۹
 ۲۰
 ۲۱
 ۲۲
 ۲۳
 ۲۴
 ۲۵
 ۲۶
 ۲۷
 ۲۸
 ۲۹
 ۳۰
 ۳۱
 ۳۲
 ۳۳
 ۳۴
 ۳۵
 ۳۶
 ۳۷
 ۳۸
 ۳۹
 ۴۰
 ۴۱
 ۴۲
 ۴۳
 ۴۴
 ۴۵
 ۴۶
 ۴۷
 ۴۸
 ۴۹
 ۵۰
 ۵۱
 ۵۲
 ۵۳
 ۵۴
 ۵۵
 ۵۶
 ۵۷
 ۵۸
 ۵۹
 ۶۰
 ۶۱
 ۶۲
 ۶۳
 ۶۴
 ۶۵
 ۶۶
 ۶۷
 ۶۸
 ۶۹
 ۷۰
 ۷۱
 ۷۲
 ۷۳
 ۷۴
 ۷۵
 ۷۶
 ۷۷
 ۷۸
 ۷۹
 ۸۰
 ۸۱
 ۸۲
 ۸۳
 ۸۴
 ۸۵
 ۸۶
 ۸۷
 ۸۸
 ۸۹
 ۹۰
 ۹۱
 ۹۲
 ۹۳
 ۹۴
 ۹۵
 ۹۶
 ۹۷
 ۹۸
 ۹۹
 ۱۰۰
 ۱۰۱

مشكلة الدراسة :

A E Ä ÁÄ ßÝÉ ÁÉ E ÁÙ Ù Ú ÁÄÒ
 ÉÉ ÁE x Y Ñ Á Y ÁÍ EÆ Á Y Á ÑÁ
 Ù Y ÁÙ Á Á ÑÁÙ Á ÁE ÁÓÁE ½ Á ÓÁE E Á
 ÁE Y ÑÁ Ù ÁE ÁY Ñ Á
 ÁÄ ÁEÁ ÁÄÒ "Á E ÁÓÆ Áx » Á E Á
 E Ý Ù Y Ù Ù Y ÁÍ EÆ Á E ÁÄ Ó Á Á Á
 E ÁÄ ÓÙÝ Á Y Á ÁEÁE E fl ÁÚ E Ù Ù Y ÁÓÉ Á
 ÁEÁ Y Á Á Ú EÝÁ Á Á E E Ý Ù E E Á
 ÁEY fëeëöÜY ÁE Y Á Ä ÁEÁD Á Y ½ Á
 E Á EÝ Ù fëeëöÜE ÁE ÁE fëeëñL BE Á ÁE fëeëëëL Á
 Ù Y ÁÚ Y E Á E ¾ ÁÍ EÆ Á ÑPÉ E E Á
 ÓÁK ½ ÓÁE Á ÖE Á Ä ÁEÁU Eí Á» Á Ð Á N Á
 Ù E E ÁE ÁÓ ½ ÖYYÁ ÁEÁ E ÙÝ Y E Á E E ÁE Á
 Á E ÁEÁ Á Y ÁÄ Ù Y ÁÓÉ ÁE Ý
 Á ÓÁE ÁÙY Á Y Ù ÁÙ Y Á Á E E ÁÄ Y Á
 PÉ E E ÁE ÁÄ Ò Á ÁI E ÁÙ Á ÁE Á EÝ
 Á Ù Ù Y Ù Y ÁÓÉ ÁE Ý Ù Ù N Á Y ÁÍ EÆ Á Ñ
 Á E ÁÄ Ò E Á E E ÙÝ Ù Y ÁÓÉ ÁÄ ÁÖ Ù ! ÁÙ Á
 Á E ÁÄ Ò E Á E E ÙÝ Ù Y ÁÓÉ ÁÄ ÁÖ Ù ! ÁÙ Á
 Á E ÁÄ Ò E Á E E ÙÝ Ù Y ÁÓÉ ÁÄ ÁÖ Ù ! ÁÙ Á
 Á E ÁÄ Ò E Á E E ÙÝ Ù Y ÁÓÉ ÁÄ ÁÖ Ù ! ÁÙ Á

فرضيات الدراسة:

ÚÉÉ ÁÄ Á ·· fè"éí 1aL É PÝ ·É ··· ··· É ÄÄ xÝÉ ·É Y ·!
 ··· Y ÁÍ EÄ Á N'PÉ EE ÄE ÁÄ ÖE Á EE ÙY ÙYÉ Á
 ··· "fí ÁÄ Ö ·N Á

ÚÉÉ ÁÄ Á ·· fè"éí 1aL É PÝ ·É ··· ··· É ÄÄ xÝÉ ·É Y ·!
 ··· Y ÁÍ EÄ Á N'PÉ EE ÄE ÁÄ ÖE Á EE ÙY ÙYÉ Á
 ··· "fÄ ÁÄ Ö ·N Á

ÚÉÉ ÁÄ Á ·· fè"éí 1aL É PÝ ·É ··· ··· É ÄÄ xÝÉ ·É Y ·!
 ··· Y ÁÍ EÄ Á N'PÉ EE ÄE ÁÄ ÖE Á EE ÙY ÙYÉ Á
 ··· "fI ÁÙ ¾ ÁÄ Ö ·N Á

ÚÉÉ ÁÄ Á ·· fè"éí 1aL É PÝ ·É ··· ··· É ÄÄ xÝÉ ·É Y ·!
 ··· Y ÁÍ EÄ Á N'PÉ EE ÄE ÁÄ ÖE Á EE ÙY ÙYÉ Á
 ··· "fI Á E ÄE Ö ·N Á

- أهمية الدراسة :

ÁÄ Á Á ··· Á ÄÄ Á Á

أولا - الناحية النظرية :

ÉYÉ ÁÖ EE ÄE ÁÄ ÖE Á ÙYÉ ÁÚÉÉ Á»Á½ ÖE Á ½é
 ··· Á Á ÙYÉ ÁÚÉÉ Á ÙY BEÁÍ Á
 ··· Y ÁÍ EÄ Á N'U Y E ÁOÄE ÁÙ Á Ö ÄE ÄÄ ÄE È ÙY !é
 ··· È ÁÄ Ö ÄE N Á ··· Y ÁÍ EÄ Á ÁÄ ÄÄ ÄU È !é
 ··· "ÙYÉ ÁÚÉÉ ÄEÖ YÙ EE Ä Á
 ··· ÁY È ÁÄ Ù Á ÄÄ N Á ··· YÈ Y Á Ö Á !é
 ··· "½É Y È Ö

ثانياً-الناحية العملية : ويؤمل ان تفيد هذه الدراسة الجهات التالية:

É ÁOÁ½ EE ÄE ÁÄ Ö ÙYÉ ÁÚÉÉ ÁÙ Á ÄÄ ÁÄ ½ÖE !é
 ··· "N ÁÙ Á ÄE Á

EE Á Ú Ä ÜE Á Ñ E E ÝE Á » Á Y E Ý! e
ÑÑ YÜ ÜE Á ÑÁ BYE ÁEE ÁEYÉ E Á
Ü YE ÁUEE ÁEY Á» YÜ Ü ÁI EÄ Á» ÄE Ü Ü ÄU E ÁEY ! e
Á OÁ E ÁYÑ PÉY ÑÁ» Y ½ EE E ÁEA E
" Á ÁU YÜ E E ÁU A
Á EE Á Á ÜÑÑ Á Y Ü Á E ÁÄY ÜY ÁÄE ! i
Ü ÁU ÜE E ÁEA E Ü NAÜE Ü YE ÁUEE ÁEE
" EE ÁE ÁÄ OÜY EE Á Á ÁU
Ü E Á» Ä BE E Á BYE Á Á Ü Ü ÁU x EN Á E ! i
" ÁÜY Y ½ EE ÁE ÁÄ OÜY Á ÁEA

أهداف الدراسة: هدف الدراسة إلى:

التعريفات الإجرائية للمصطلحات : التزمت الباحثة بتحديد مصطلحات البحث اجرائياً على انها :

Ú Ý Á Ö Á Á ÁPÉ Áx ÉY ØY EÉ ÁE Á!
Á Á ÁUÉ Y »Æ ÁE Ú½ Y Ö E EN BY ÖEN Ú
»Æ ÁU E ½Ý½ Á N E E Y E ØY ÖE fæeð, BE L
þY Á ¾ UÉ Ú Y Á Á Ö Þ ½Ù E Á ½ Ö Á ½ Á
Á EEA Á Þ E E ÁE ÁE Á E E Á ÖE Y fæeñ, ÚÁ Y Á
E BÉA E E ÁE ÁI ÁU Ú BYE Á E E Á Á

المرشد التربوي

Á Á Ä Y Á × Á Ä Ä Ú Y Ú Ä E Y Á Ý Ú Y Á

Ú Y Y N A E E Ý Ú Ä E Ä Ä Y Ú Ú Y Y Á

Ú Á E Ä Ä E E Á Y Á I E Ä Ú Á N A U Y Á I E Ä Á N

Y Á Á U E Á e e e e ! e e e n Ä E A U N Á

-حدود الدراسة :

Y Á I E Ä Á N Ú E E Ä E Ä O Á

e e e e ! e e e n Ú Á Ä E A U Á Ä E Ä Ä E ½

E Ä E E Á Y Á Á I E Ä Ä D Á Ä Ä Ä Ä E ½

N Á Ú Á

Y Á I E Ä Á Ä E Y E E f i i t Á Ä Ä Ä E ½

N Á

محددات الدراسة :

Y Á I E Ä Á Ú Y Ú E Ä Ä E Ä Ú E E Á Á Ä Ä E Ä E Á

e e e e ! e e e n Ú N Á Ú Á E Ä Ä E E Á

Y Ä Ä Ä Ä Ù E P E Á Ä Ä Ä U E !

- المنهج والإجراءات :

المنهجية :

Y Á I E Ä Á E E Ä E Ä O Ä E f i Á Y Á Á U E Á U

Ú Y E Á U E E Ä E O Y U N Á

مجتمع الدراسة وعيتها :

Ä Ä Ä U N Á Ú Y E Á U E E Á Ú Ä Ä Ä U Y

Ä Ä Y Y I E Ä Ú Y Ú Y Ä E E Y E E f h e l u E E Ä e e e e ! e e e n

Ú Á E Á

عينة الدراسة :

Ä E Á Á U Á Ä Ä E Ä Ú E E Á U Ä Ä Ä E Á U

Á Y Á Ú I Y Ä E E Y E E f i i t Á U Á Á Á E N

Ä Ä ½ I Y Ú f h e l U E Ù Y E Á Ú Y

جدول (١) توزيع أفراد العينة حسب الجنس والخبرة والمؤهل العلمي

ÉÉ Á	Á Á	
30	½	Í Á
25	É Ê	
9	Ä Å Í Ú Ù Á	Ä Á
32	Ä Å È ï Ú	
éí	Ê Ä Å È	
17	À Ä È	ÁÙ ¾ Á
38	Í YÉY	
éñ	Ý Á È Á	Á È Á
ëõ	Á Á È Á	

متغيرات الدراسة :

تشتمل الدراسة على المتغيرات التالية :

١ - المتغيرات المستقلة وهي:

"fi ½ÝfE ÆÛÝ YÍ Á! ½
Ä Y · · Y ÁÆ Á! Ä
"fE ÄÆ E LfAÆ E

"fíl YÉÝ hí Á ÆÚ Y Ý ÁÙ ¾ Á! Æ

fl Á Á E Ál fl Y Á E Ál U Y Y Á E Ál E

٢ - المتغير التابع وهو:

ÉÓ · Y Ú · Ñ Á · · · · Y ÁÍ EÆ Á · · · · EÉ ÁE · ÁÄ Ó·E · Á! · · · · "Ú YÉ ÁÚ EË Á

أداة الدراسة :

É Ý Á Y É Y N Á Ä Á U Á E Á Ä Ä Y
 Ú Á ½ ½ E E Á E Á Á Ä Á E Á B Y E Á A E Á Ó E Y
 "fleeéí L E ÁfleeénhE ÁfleeéðLÜY fleeééLÄ Á E

تكون الاستبانة من جزئين :

U 3/4 Å Ä ÅÄ Å Y I ÅÅ U ÅÅ Ä Å UY Å Ä
EE E ÄE I Å E E U Å fl e E U UY Å Ä !
fl E Å Ä I Y Y f E E E N Y E E Å E E Ä Ä
ØY f E E U Å Ä E Ä Ä UY Ä U Ä
ØY f H E U Å Ä Ä E Ä Ä U Ä U Ä
ØY f I E U Å Ä O Ä E Ä Ä Ä Ä U Ä
ØY f Ø E U Å Ä Ä E Ä Ä Ä Ä Ä Ä Ä U Ä
ØY f I E U Å Ä Y E Ä E Ä Ä Ä Ä Ä Ä Ä Ä

صدق الأداة :

A E Å PÝ Á xÉ Å Á Ä ÄE Á xÉ Ú x
Æ Á Ú fEÅ Ä Ú Ú Y Á EY Á
Ú Ø EY Ú YÉ Á Ú E E Á Ú fEÅ Y Ä I Á Ú fEÅ Y Á E Á Ú
Ú Ä Ú Á »Ä% Y Y Á Á Y Ä Ä A PÉ
Á Ä Ä Á E Ä E Ä Ä E Ä Ä Ä Ä Ä D Ä E Ú E Y
Ú Ä E Á Ú Å Ä fEÅ Ú Á EY Ä Ä Ä Ä Y Y Ä Ä Ä E X

شات الأداء: شات الأداء: شات الأداء: شات الأداء:

Æ Ú Ú YÉ ÁÚÉË ÁÚ féeL Ú Áx Ñ Ú Á x Ñ Á
Á ËÑÁ ½døžëLÄ ÁÙ YÚ Y YÉ Ú Áx Ñ É ½J, ÁEA
Ê Ú É½YÉ Ä, ÁÈ YÉ Ä ÁEA x Á Ä Ä Ä
ÄÄÄÄ Ä Ä Ä Ä Ä Ä Ä Ä

جدول (٢)

معامل الاتساق الداخلي الفا كرونباخ

\bar{A}	\bar{A}
0.83	\bar{A}
0.85	\bar{A}
0.82	\bar{A}
0.80	\bar{A}
0.82	\bar{A}
0.87	\bar{A}

تصحیح الاستبانة:

Ú ÁÉÁD Á YF Ñ Y E L Y Y Á A E I U E Á U
Í E Á N P E E E Á E Á A O Á U Y E Á U E E Á E E Á A
Á Y Á N Á Y Á
E Á G E N Y f I L U Á E Á A E Á f S L Á E Á A U Á E Á E Á
Á Y f I L U E Á U X E Á U U Y f I L B Y E Á E Á U Á
Á A Á U Á E U Y Y 1,33 13^a 4. Á E Á Y Y

E E E E E f5,55! 3,68 LÜ
 Á N Y QÁ Á Á Á
 N Y E E E E fB,67! 2,34 LÜ
 Á N Y QÁ Á Á Á
 Đ E E E E f2,33! 1,00 LÜ
 Á N Y QÁ Á Á Á

اجراءات الدراسة:

ÁÄÆ ÁÄÆ BYÉ ÁÄÉ Á Ä Ù Ú ÁÉÁÄÉ½
YÄÉ Á×É Ú É Á
Y ÄÉÁ ÉÉ
Ù Á Ú Y·B¿ÚÉ Y ÄÉÁ È ÄÉÁÄÉ½ Y
"ÍY Á ÄÉÁ

المعالجة الإحصائية:

Á Ä E ÁÄ Á Á Á Ä Ä Ñ Y Á Ä ä Ú Y Á Ú Á Á Á Ú Á Ú ! é
 Á Ä f Ä E Á U É Á U I Á Á Á Á U Á Á Á Ú Á Á Á Á Á Á Á
 É E Á E Á Ä Ö Á U Y E Á U E E Á Ä Á E Á X Y E Á E U Ö
 Á U ¾ Á E Y f l Y E B I Á E N Á Y Á I E Á E Á
 E Á Ä E Á B E Á U Á U E Á U E Á U Á Á U Á Á U Á U ! é
 E Á Ä Ö U Y E Á U E E Á Ä Á E Á X Y E Á E U Ö " " E N
 " Á Á E " " E E Á

نتائج الدراسة ومناقشتها:

نتائج السؤال الأول
 Y Á I E Á Á N P E E E Á E Á Ä Ö E Á E E
 ° U Y E Á U E E Á E Ö Y U N Á

لإجابة عن هذا السؤال
 I E Á Á N P E E E Á E Á Ä Ö E Á E E U Y E Á U E E Á Ä Á E Á
 Á N Y Á Ú Ú Ú Ú Á Á Á E Y N Á Y Á
 E Á Ä Ö E E Á Ä Á Á Á Ä Á N Y Á f e L U E U Y E Á U Y
 Á Á Á U Ú E E Á

جدول رقم (٣)**المتوسطات الحسابية والانحرافات المعيارية لمجالات ظاهرة التنمـر****المدرسي مرتبة تنازلياً حسب المتوسطات الحسابية**

Á È Á	É Á E E	B E Á Ö Á Á Á	Á N Y Á	Ü Á
Á	Ñ Y	ežní	êží	Á E Á
Ü Y Á	Ñ Y	ežðø	êžðè	Ö Á E Á
Á Á	Ñ Y	e"ñí	êžé	Y E Á E Á
Á Á	Đ	ežñí	êžéí	Á Á E Á
I Á	Đ	e"ñí	é"í í	Á E Á
	Ñ Y	ežñé	ê"ëí	Ó Á

Ã YÄ É EÉ ÁE ÁÄ ÁÄ Ñ Y Á Ú Æ fë ÙÉ ÙYÉ ÁU Ù
 Ñ Y Ý Á E Á Ò ÁE ÁU » Æfë ðë! é"í Ë
 ÁE ÁU » Ý Ñ Y EÉ EÉY fë ððL ßE ÕÄ Ä fë ððL
 Ñ Y EÉ EÉY fë "ñí Ë ßE ÕÄ Ä fë "í Ë
 Ñ Y Y Á E YE ÁE ÁU » Ý
 Ñ Y Á ÁE E ÁU ÁA E » Ý Ñ Y EÉ EÉY fë "ñí Ë
 Ù » Ù D EÉ EÉY fë "ñí Ë ßE ÕÄ Ä fë "í Ë
 ßE ÕÄ Ä fë "í Ë Ñ Y Y Ä Ä Á E ÁE Á
 D EÉ EÉY fë "ñí Ë

جدول رقم (٤)

المتوسطات الحسابية والانحرافات المعيارية لفقرات درجة انتشار ظاهرة التتمر المدرسي لكل فقرة في الأداة ضمن مجالها مرتبة حسب المتوسطات الحسابية

المجال الأول: التتمر الاجتماعي :

EÁ	EÉ	ÓÄ Á	Ñ Y Á		A Á	Ú EÁ
ë	Ñ Y	é"ëé	ë"ëí	É Á Ñ Á D E Á	Ä Ä Á	!é
é	Ñ Y	ë"ñí	ë"ëé	É Á Ñ Á E Á E Á D E	!é	
ë	Ñ Y	ë"ñð	ë"éí	Ñ Á Á E Á E ß½ Ù E ÁU		!ë
í	Ð	ë"ññ	ë"ëé	Ú Y Ñ Á Ù Á Á E Á E		!í
í	Ñ Y	ë"ñé	ë"íí	Á Y E Ù Ù Ñ Á E Á E Á Ù	Ý E Ù E Á	!í
éè	Ñ Y	é"ëé	ë"í è	É » ½ Ñ Á E Á E Á Ù		!í
ñ	Ñ Y	ë"ðñ	ë"í è	» Í Á E Á Y I Y Á Á E Á E Ò		!í
ð	Ñ Y	ë"ñë	ë"í í	Á Á E Ù Ù E Á Ù Ñ Á E Á E Ù		!ð
í	Ð	ë"ðí	ë"éð	Ñ Ù ½ E Y Ñ Á E Á E Á Ù	Ù Y E ½	!ñ
í	Ñ Y	ë"ðñ	ë"í è	Ø E à Ñ Á D E E Á E		!éè
	Ñ Y	ë"ñí	ë"í í		Ø Á	

المجال الأول : التنمّر الاجتماعي:

ÁÑ Y ÁÜ½fl LÜE ÜYÉ ÁÜ Ü Ü
 ÞÝ Yfë"iñ Ë ÁE ÁE Á EÉ Ü YÉ ÁÜ EÉ ÁÄÄE
 Yfñz LÜE Á YD EÉ ÜE Á EY ÑY E Á EÉ
 E Á A E ÁÜ Ü Y ÑAÜY Á ÁE ÁE
 fëzéL ÑY Á EY Ü Y E½ ÑÜ½ EY ÑA
 fëL ÜE Á ÁÑY E Á EÉ Á» ÁÄ Á Á Á Á fëzéL
 D E " I YfëzéL ÑY Á Á Y Á E Á»
 Á» Ü ÁE ÁÄ Ü ÁE Y E Á ÑAÉ Á E Á E Á
 ÁE ÁE ÁUÁ Ü Y E Ü ÁÜ E E ÁÄ E
 ØE½ EY J Á Ü Ü ÁY½ E ÁE Ü ÁÜ Y E Á O È ÈN
 Ü Ü ÑA E I E Ü E ÁÑ E ÁÜ Ó ÁÄ ÜA Ü
 Á ÁÑ ÁÄ ÁUÁ ÁÜ E Y ÜA ÁÜ Ü Á Á
 ÁY E ÈN Á ÞY Á E ÁE Y Á Ü Y Á ÁÜ ÁÜ
 Á E O Y E Á ÁD BÉ½ Y I E Y
 Y Á E Á» ÁE ÁÜ Ü ÄE½ Áfëeéi bÅl ÁE
 ÁE ÁÜ ÄE Ø½ Áfëeéi L BÝ ÁE Y ÑAÜ E ÁÄ Ü
 Á ÁE ÁE ÁOÁ½ Ü Á E ÁÜ

المجال الثاني : التنمّر النفسي

EÁ	EÉ	OÄ Á	ÑY Á	A Á	ÜE Á
i	ÑY	è"ði	ê"iñ	E ÁÄO Á ÁÑAÉ Á ÄE ÁEÖ	!é
í	ÑY	è"ñé	ê"ðð	ÜE ÁØ » I Ü A ÁE ÁOE	!é
ê	ÑY	è"ñi	ê"ñí	Y½ Y ÁÄO ÁÑAÉ Á ÄE ÁEÖ	!é
ì	ÑY	è"ðí	ê"ëé	ÑA Á ÁD E ÁxÑ	!í
ë	ÑY	è"ñë	ê"ðë	Á Y ÁÑAÉ ÁÄ E ÁÜ	!í
ð	D	è"i ð	ê"éí	ÑAÉ ÁÄ ÁÄ E ÁÖ	!í
í	ÑY	è"ði	ê"ðí	Y½ ÑAÉ ÁÄ Ü I Á E ÁEE ÁY Á Ä Á EÉ	!í
é	ÑY	è"ðñ	ê"ñí	ÑAÉ E ÁÖ Y Ü E E ÁÄ	!ð
	ÑY	è"ðð	ê"ðë	Á Ä Á	

المجال الرابع :التنمر ضد الممتلكات :

fe"ēi ī Ä ÁÉ ē ÁE Á ÉÉ Ú YÉ ÁUÉÉ ÁAÄÉ
É YD EÉ Ù ÁAÄ Ä ÉYD E Á EÉ PÝ Y
NÄÄÄ ÄU Ù É Ù EÉ » E ÁU QÄÄ ئ Ä
Ñ ÁÄ Ù x Ñ Ù YÜE Á Ñ Ù Ä E Ù Ä
Ä ÁÉ E ÁU Ä EÄ ÁU Y E YÄ Y Ä Ä EÉ Ä
Í Á EYÖ EÉ Ù I ÜE ÁEY Ù E
ÄE ÄÄÄ Ä E x Y ÑÁ Ù Ñ YÜEN YÜY Ü E Y
Ö Y EÉ E ÁU QÄÄ E Á ÄE Á Ä fëeëð» ÄI
Ä EÉ E ÄE Á ÄE Á Äeëëð ÜY ÄE

المجال الخامس: التنمـر الجـسمـي

É Á	É É	Ó Á Á	N Y Á		Á Á	Ú É Á
í	Đ	è"ñé	é"í è	x Á Ú Á à É É Y N A E Á E Á I É		
í	Đ	é"éé	é"í í	V U E Y E É U Ä N A E Á U E		! è
í	Đ	è"ñí	é"õñ	"F I È Á K I L Y E N A E Á Y E Á E		! è
ð	Đ	è"ðí	é"éí	E Á K Á U Á K E E Y N A E Á T E Á U Ú Á		! i
ë	Đ	è"ñí	é"ñè	T Y N A E V E Á E		! í
éè	Đ	è"ñé	é"éè	Y I Y D E Á N A E Á E Á		! i
é	Đ	é"éè	é"éè	P Y N A E Á Á E Á D E		! ii
ê	Đ	è"ñé	é"ñè	U Ü Y E U N A D E Á		! ð
ñ	Đ	è"ñé	é"ëí	É E Y N A E Á E Á V E Á U		! ñ
í	Đ	è"ðñ	é"ðí	A Ú Á N A E Á E Á V E Á U		! éé
		è"ñí	é"í í	Á Á		

المجال الخامس: التمر الجسي : AÑ Y ÁÜ½É LÜÉ ÜYÉ ÁÜ Ú

E Á EE PY Yfë"í Í E ÁE ÁE Á EE Ü YE ÁÜEE ÁÄÄÉ
 Á E ÁE YD EE Ü ÁÄÄ Ä E EY D
 Ü Ü E Ü ÁÜY BÉ ÁEE ÁPÉ Áx E ÁÜ Ó ÁÄ Ü
 E Á EE ÁN ÁÄ x Ñ Ü Y ÑÁÜ Á E ÁÄÄÜ
 E BÉ ÁEE ÁÜ Ä Y E E ÁÜ Ä EY
 ÑÁÜ ÁI E ÁÜ ÑEE E Á ÁI E Á E PÝ ÜE
 fëeéð» ÁI ÁE ÁE Á E x E ÁÜ Ó ÁÄ ÜY ÜE Á
 fëeéí E BY ÁE x Y E E ÁE ÁE Á E Ä ½ Á
 Ö Y Á E Á Á E ÁÜ Ä E Ä ½ Á
 Ñ Y E E Á Á E Ä ½ Á fëeéð Á

النتائج المتعلقة بالسؤال الثاني: Ü Á EE ÜY Ü YE ÁÜEE ÁÄ ÁÖ Ü
 ÁE Ö Ñ Á Y ÁI EÄ Á ÑPÉ E E ÁE ÁÄ Ö
 PÉ E E ÁÄ Á Á ÁÄ Ñ Y ÁÄ ÁÜ ÜÄ ÁÄ Ü
 ÁÄ Ö E Á EE ÁE Á E Ä x Y E Y
 ÜYÉ Á Y I ÁE Ñ Á Y ÁI EÄ Á E E Á
 "fi E Ü

جدول(٦): المتوسطات الحسابية والانحرافات المعيارية ونتائج اختبار(t) للحكم على دلالة الفروق لتقديرات أفراد عينة الدراسة على درجة انتشار ظاهرة التمر المدرسي تبعاً لمتغير الجنس

Á	Á	Ö Á Á	Ñ Y Á	EE Á	I Á	
0.00*	21.25	0.504	1,531	éí	EY E	Á Ö E Á EE
		0.264	1,466	ëè	Á	EE ÁE Á

* دال على مستوى الدلالة ($\alpha \geq 0.001$)

ÁÄ Ñ Y ÁU · E Ö×YÉ ÉY fí lÜYÉ Á ÄEÄÁ ÁU · E Ö · · ·
 Y ÁI EÄ Á · EE ÄE ÁÄ ÖE Á EE · ÄÄ Á ÄVÄÄE ·
 PÝ · E à · ÄE ×YÉ ÉY VÄLÉ Á ÄE Ö½ · Ñ Á
 YÍ ÁE · H · EE ÄE ÁÄ ÖE Á EE fí "eí · 1 aL · EÄ
 EÄ PÝ · E à · ÄE · Yf21.25L fÄL · Ä · E EY EÄ
 E ÖE ÁE YU · E EY EÄU · Á E · ÁE Y "fí "eí · 1 aL
 U · ÁU ÁU ÁU YÄ ÑAU · E ½ ÑAE · Á · U E E Á
 EEU · U · EE ÄE · U E · Á Á ½ EY EÄPÉ Ä ÄE Ö ·
 UY Á ÄEY EÄU · ÁÄ ½O Á Ä ØEÖ EÜ Y EY EÄD E
 U · ÄÄÄ · ÄÄÄÄE Ä ØE · EE ÁU ÄÄÄE Ä · Ñ E ½A Á
 E · Á ÄÄÄE U E ½ Y ÄÄÄ Á · EE ÄE ÁÄ ÖE · EY EÄ
 »A · ÄE · O Yfí eí L Ä ÄE · · · ÁE × YÄ ÖÄ E
 "fí eéöL · ÄEY fí eéöL

النتائج المتعلقة بالسؤال الثالث:
 E Ö · Ñ Á · · · Y ÁI EÄ Á ÑPÉ · EE ÄE ÁÄ ÖE Á
 °fí ÁU ¾ Á
 E · E ÁÄ Á Ä · ÁÄ Ñ Y ÁÄ ÁU ÜÄ ÁÄ U ·
 E ÁÄ ÖE Á EE ÄÄÄ · ÄVÄÄE · · · Ä ÄE ×YÉ EY YPÉ
 Y · ÁU ¾ ÁE · · · Ñ Á · · · Y ÁI EÄ Á · EE Á
 fí lÜE ÜYÉ Á

جدول (٦) المتوسطات الحسابية والانحرافات المعيارية ونتائج اختبار (t) للحكم على دلالة الفروق لتقديرات أفراد عينة الدراسة على درجة انتشار ظاهرة التتمر المدرسي تبعاً لمتغير المؤهل العلمي.

EÄ Á	fÄ L	ÖÄ Á	Ñ Y Á	E Ä	ÁU ¾ Á	
.965	- .044	0.335	3.46	17	Í YÉY	Ä ÖE Á EE EE ÄE Á
		0.462	3.46	38	ÄÄ	

* دال على مستوى الدلالة ($\alpha = 0.05$).

PÝ É à ñ ÁÉ xYE ÉY ÚÉ fil ï ÙÉ Á ÄÄÁ ÁÚ ë Ò ...
 É ÁÄ òÉ Á ÉÉ ÁÉÁ ï ÄÄÉ fë "éí 1 aë Á ÉÁ
 ÁÉÁ ï ÄÄÉ Á Á É ÁÉ Y ÁÚ ¾ ÁÉ à ëÉ Á
 Á ÁÚ ë E Á ÉÉ Y ÉÉ ÁÉ ÁÄ òÚYÉÉ ÁÚ ¾ Ö Á
 Á É ÁÚÉ Ù Ù Á Ý¾ BYÉ ÁÉ É Áx Á Y Á
 ÁÉÉ YÉ ÁÉ Á, Ú É ÁÄ ÁÚ Ú É YÚ É É Á
 ÁÍ É Y ÷ Áíl ï ÄÄÁÉ É Á Y ÁÄ Á Á ÑÁ
 ÉÉ Á Ä ÁÄYÉ Ù ï ÁÄ Á Á Y Ù ÁÚ ÁÙ ï Ù Á Á
 » Á BYÉ ÁÉ É Á ÙY ÉÄ Á É, BÉ Á Y ÉÉ ÁÉ ÁÉ Ö É
 ÁÉ Á É x Y ÁÄ Á Á Ý½ YÉ Á ÉÉ Ù
 fëéñLBE Á

النتائج المتعلقة بالسؤال الرابع
 ÉÉ ÙY Ù YÉ ÁÚÉ É ÁÄ ÁÖ Ù Á Ñ Á Y ÁÍ ÉÄ Á ÑPÉ ÉÉ ÁÉ ÁÄ òÉ Á
 òfÄ Á

É É ÁÄ Á Á ÁÄ Ñ Y ÁÄ ÁÚ ÙÄ ÁÄ Ù
 É ÁÄ òÉ Á ÉÉ ÁÉÁ ï ÄÄÉ ñ ÉÄ xYE ÉY ÙPÉ
 ÙYÉ Á Y Á Ä ÁÉ Ñ Á Y ÁÍ ÉÄ Á ÉÉ Á
 fil ï ÙÉ

جدول (٧) المتوسطات الحسابية والاحرفات المعيارية ونتائج اختبار (ت) للحكم
 على دلالة الفروق لتقديرات أفراد عينة الدراسة على درجة انتشار ظاهرة التنمـر المدرسي
 تبعاً لمتغير الخبرة

Ø Á BÉ Á	Ñ Y Á Á	É Á éé	Ä Á äé	É ä Á éé
0.82	2.87	9	ÄÄ ï Ù Ù ½	ÉÉ ÁÉ ÁÄ òÉ Á ÉÉ
0.81	2.84	éé	ÄÄ éé! ï Ù	
0.85	2.82	éí	É ÄÄ éé	

ÁÄ Ñ Y ÁU E Ò×YÉ ÉY fI ÙYÉ Á AÉÁ ÁU E Ò ······
 Á ÁE H EÉ ÁE ÁÄ ÒE Á EÉ AÉÁ ÙA YÁE
 Ù E ÁUÉ ÁU Ä ÁE à ×YÉ Á EÉ Á EÁÄ Y ÉÉ Y
 Á ÁÄE ÒY, ÒE ÁUÉ fOne Way-Enova ßÉ ÁU Á

جدول (٨) : نتائج تحليل التباين الأحادي (One Way-Enova) لنقديرات أفراد العينة على درجة انتشار ظاهرة التنمر المدرسي في المدارس الحكومية في قصبة السلط تعزى لمتغير الخبرة.

PY EA	fOE	Ñ Y Ä E Á	E ÁÄ EÉ	Ó Ä E Á	Ù ÁEE	E Á
0.306	1.216	0.084	2	0.169	À Y ÁU	Ä Á
		0.069	46	3.121	À Y ÁU Ä	
			48	3.289	Á	

* دال على مستوى الدلالة ($\alpha = 0.005$)

É ······ Ë EÄÄ ×YÉ ÉY ÙÉ fOÙYÉ Á AÉÁ ÁU E Ò ······
 E ÁÄ ÒE Á EÉ AÉÁ ÙA YÁE f"éí 1 aL EAPY
 E à Ë E ······ Yf"éí ÙÖ Á E Ä ÁE H ä EÉ Á
 EÉ ÁE ÁÄ ÒUÁ ÁE ÁE Y f"éí 1 aL Á EAPY
 E ÄE ÁY ÁE YYÙÄ ÁE ÁE ÁØY ÁU YÙ ······
 YÉ EÉ ÁU Ò ØY Y ØE EÉ Á Á UÄ ÁÄ ······ Y YÉ
 EÙE E ÁU ÁB YÙ ······ ÁU YYÄ ÁN Y YÙ YNAÄ Á
 E ÄÄ ÁU Ë Á Ä ······ E Á» YÙ EÄ Á Ä U Ä
 EÄ Á ······ Ù ÁU Ù ØE E Á Y NÄ Ä Á Y ÁÄ
 fëeënL Á ÄE ······ Á E × Y Ä ØA E E Á E E E Á
 ······ fëeëëL E Á ÄE ······ Ä Ä

النتائج المتعلقة بالسؤال الخامس :
 E Ö N Á ······ Y ÁI EÄ Á N PÉ EÉ ÁE ÁÄ ÒE Á
 ······ °fI Á E Á

.....
 E E ÁÁ Á Á ÁÁ Ñ Y ÁÁ ÁU ÚÁÁ ÁÆ Ú
 E ÁÁ ØE Á EE ÁÉ Á Á½ÁÉ Ñ EÁÆ×YÉ ÉY ÝPÉ
 Y Á E ÁE Ñ ½ Y ÁÍ EÁ Á EE Á
 fñLÚE ÚYÉ Á

جدول (٩) المتوسطات الحسابية والانحرافات المعيارية ونتائج اختبار (ت) للكشف عن دلالة الفروق لتقديرات أفراد الدراسة على درجة انتشار ظاهرة التنمـر المدرسي في المدارس الحكومية في قصبة السلط تبعاً لمتغير المرحلة التعليمية.

EÁ Á	fñL	ØÁ Á ØE Á	Ñ Y Á Á	E Á Á	E Á Á	
0.024*	1.66	0.90	2.81	16	Ý Á E Á	E Á EE E ÁÁ Ø EE Á
		0.80	2.87	22	E Á Á	

* دال على مستوى الدلالة ($\alpha = 0.05$) .

.....
 EÁPÝ E à Ñ E×YÉ ÉY fñLÚYÉ Á ÁÆÁ ÁU E Ø
 E ÁÁ ØE Á EE ÁÉ Á Á½ÁÉ fñ"éí 1 aL Á
 fñL Á E Á Á Á E Á Y Á E ÁE à EE Á
 E ÁE Y fñ"éí 1 aL EÁPÝ E à Ñ E Á Á E ÁU Á
 Y Y E ÁU E Á N E Á Á Á E ÁU Á
 Á Y ÁE Á E Á E Y Ö ÁE ÁE Á Y E ÁU
 E Y ÁU ÁU ÁU E X Y Y Ö Á Ñ U Á Ñ ÁPÉ
 E Ø E Á T I E Á E Ú½ Ñ Á Y
 E ÁU ØE Á Á Á E Á Á Á Á Á Y E Y Y Á
 Á E X Y U Y E ÁU E ÁU ÁE Á Á Á E Á E Á Á
 U Y ÁE Ö Y fñeéöL Á ÁE Y fñeéñL Á ÁE
 "fñeéöL Á fñeéöL

Ü EÉ ÁE ÁÄ Ò Ä àE ÁY Á ÁÉÁ »Ý +
Ù Á ½ Ä EÉ BÉÁBÝE ÁEE ÁEYÉ Ù Ù Ü Ú I EÄ Á Ñ
ÜY Ü E ÁÄ ÁU Ü E Y Ü E E ÁÄ E ÁU E Y Ñ Á
E ÁÄ Ò Ü E E ÁBÝE ÁE E Ù ÁÄ ÁÄ Á
Ý/ ÁU + Á Ä Ä ÁE E E ÁÄ Á Á Ñ Á Ä E E ! e
Y E Á Ä Ä E Ä Ö E E E Á Ä Á Ä E Y E Ù ! e
Ü E Á Ä Y Ü E Á Ä Á Ä E ÁU Á I E Ü Á e
Ü YAO ÁU Ü Ü E ÁE Á Y Y E E ÁE E ÁU Ü Y Á i
E E ÁU
Ä ½ Y E E ÁE ÁU Y E Y Á» Y ½ Ñ Á Ä E Ù ! i
BÉ ÁO Y ÁU E Á E E E Ä Ü !

التصنيفات :

Á Ý ÁÚ · ÑÁÚ · ÁÖÉ · Á ÝÁ É E Á · Á ßÝÉ ÁÉ E ÁÉÉ ·
 " ÁÉ ÁÄ Á
 " ÚÉ · Á Ä Á Ý · Á Ä Á ÁÉYÉÙ !
 Á Ä · EÉ ÁE ÁÄ Ò ÚYÉ ÁÚÉE · Y · EÉ · Á Ù !
 " Ù Á Ý
 PÉ E ÁÙ YÄ · ÁE Y ÑÄ EÄ · ÁÚ · · · ßÝÉ ÁÉ E ÁÉYÉÙ !
 " ÑÄ
 " Ù Ä · ÁÄ ½ E · ÚÉ Á Ñ · E E ÁÄ · ÁÖ !
 E Ä Ú Ä · E · ÑÄPÉ ÖÄ ÁÄ YÝÉ · Á EÉ Á Ñ ÁÙ !
 ÁÙ · Ú ÄE
 E Á · Ú E · EÉ ÄÄ ÁÚ Ä Á Ý ÁÙÉ » ÁÍ · EYÉÙ !
 " EÉ Á
 Ú E Á Ú E · ¾ · Á · Ä · EÉ Á Ú · Ú Ä Ä Ú Y Á × !
 BÉ ½ Y Á Ú · E Ä Ä
 Ä Ä Ú Y Ä · EÉ ÁE ÁÄ ½ ÖE · ÁÄ Á Ä Á Ú · E Á » Ä ·
 ÁE ÁÙ · Á Ä Á · X Ñ Ú · ÁÄ Ä Á Ú · E E · Ñ E Y Ä Ö Ä E
 " " I Á Ö Y Á

المراجع باللغة العربية:

NPÉ EÉ ÁE ÁÁ Ó "flèééðLÚ Á ÉÉ ÁY ÉY Ú Y ½ -
T ÁU YÍ YÚ Ó Y Á E Á
Ú Á E Á EÉ ÁU Á E Á ÁY Á Á
"flèééðLÚ N Y Ú
PÉ Á Á E Y EÉ ÁE Á "flèéí L Ú Y BE BY
E EY E Á E Á E Á E Á E Á E Á E Á E Á
"fli è! eLfléi L E Áfleé L E Á
PÉ ÁÁ Á Á BÉ E E E Á "flèéí L Á E Á E Á
Á ÁY E E E E E E Á E Á
"E E Á E Á
E ÁE PÉ ½ Á Á Y EÉ ÁE Á "flèééé L Ú Á
Ø Á Y Á E Á Á E Á E Á E Á
"ééð! éði T fli L E ÁlénLÉ Ál l Á
E PÉ EÉ ÁE Y EÉ ÁE Á "flèééðL Y N »Á
E ØÁB Y E ÁY E E E Y Á E Á
"E Á Á Á
Ú EÉ ÁE ÁÁ Ó ½ Á "flèéí L E Ú Á Y U Á E Á
½ E U ÁU ÁÁ NPÉ Á E Á Y
Part Special Education Journal vol.4 issue 16 pp1-

" 60,

E Á N PÉ Á Y EÉ ÁE ÁØY "flèééðL E
Á Y E ÁU Á E Á E Á N Y Á
"fli è L E Á Ú
Ú N Á E Á E ÁØY "flèééé L Ú E E Á Á Y Ú Á
N Y Á E Ø Á ½ Y Ú Á Á
"D E Á

»Ý . ÁÆ ÁÚ É . Ý YE ÁÆ Á"flèééí Æ Ö ÝÙ½ Á -
 · YE · Ñ ÁÚ ÁÄ ÑÝÁ ÑPÉ ÁY ÉÁÄÄ ÁD
 "É . ÁEÉ Á . E Á . ÁÄ Á . "Ä Y Á
 · E ÁÄ ÑPÉ EÉ ÁÆ Á . Á"flèéénLÉ Ú . BE Á -
 · EÄ Á . ÁK YE ÁÜ Á . "Æ ÁK YÁ ÁE Á
 "Á ÁE Á . ÁEÉ Á
 · ÁÚ Á E E D PÉ EÉ ÁÆ ÁfèééöLÉY . BE Á -
 "flèééöLÉ E ÜY ÁK ÁfèééöLÉ Á Ä Á
 · Á Y Á . x Ñ ÁK EÖ ÁÚ E Á YY fèéééLÉ EÁY EÆ
 "Ç Á
 · ÁÚ EÁK ÁE Y EY . YE ÁfèéénLÉY . Y . Á . Y½ -
 ! ðñÍ T fèééöLÉ fíLÉ . YE ÁÜ Á . E Á Á
 "ééé
 · ÜE Á ÑÁ EÖ . Y Ú BE ½ØY ÁfèééöLÉY . Y . Á . Y½ -
 E . Á . ÁÜ Á . E Á . . . ÁK
 "ëèí ! eí í T T fèééöLÉ fíLÉ
 · Y Á . Á . ÁEÆ E ÁÄ ÑÁ "fèéénLÉ ÁÄ ÁK . Ñ
 "Ú . Ñ ÁK

المراجع الأجنبية :

- Bulach ,T,Osborn,R,& Samara,M,(2012)Bullying in Secondary Schools:
What it looks like aiitl How to Manage it ?New York :
Sage Publishing.
- Lipson , G (2001) Bullying in schools fighting the bully Battle
.Eribaum: National School Safety Center,NJ.
- Eliot,M,cornell,D,Gregory ,A,Fan,x(2010),supportive school climate and
student willingness to seek help for bullying and
threats of violence . Journal of school psychology
.48.533–553.
- Ndibalrma, p,Perception about bulling behavior in secongday schools
in Tanzania : The case of Dodoma municipality
internation , journal of Education and Resarch
,1(5),2201–6740,(2013).
- Ozer ,A,Totan ,T,and Atik,G.Individual correlates of bullying behaviour
in Turkish middle schools . Australian Journal of
Guidance and counseling .21(2):186–202,(2011).
- Olweus .D.(2005).A Useful Evalutaion Design ,and Effects of the
Olweus Bulling Prevention program .Psychology
,Crime and Law,11,(4), 389–402.

-
- Stephens,T.(2006) Personality and Family Relation of children who bully , Personality & Individual Differences .35 (3) .559–567.
 - Schneider ,K,O Donnell,L,Stoeve ,A,Robert ,W, Coulter ,B. (2012) Cyber bullying,school bulling and psychological distress : A regional census of high school students ,America Journal of Public Health,(102),(1),171–177.